

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppell Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-
haus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Wallfisch
gasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest
Haasensteint és Volger hirdetés közv. irodája. Goldberger
A. V. hirdetések felvételi irod Budapestén Szeriátér 5. sz.

Nyitási díjak

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállás:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CIKKEK DÍJZATNAK.
Kéziratok nem adának vissza.

A protestáns ügy.

(?) Az értekezlet, melyet a közoktatás-
ügyi miniszter a protestáns egyházkerületek
főgondnokaiól és superintendenseiből hívott
össze, hogy az annak idején lapunkban is
közölt „Pontozatok” fölött véleményét mond-
janak, mint látszik, teljesen hajótörést szen-
vedett. A mennyire az értekezlet lefolyásá-
ról nyilvánosságra került hírekből követke-
zteni lehet, a közép-tanodák fölötti suprema
inspectio módozatait körvonalozni kívánó „Pon-
tozatok” tárgyalásába az értekezlet beie sem
ment s midőn a miniszter és a kormányel-
nök láta, hogy az alkotmány-kérdés állás-
pontjára helyezkedett autonómisták nem haj-
landók maguk véleményezésére által segédke-
zet nyújtani, nézetek szerint az autonomia
törvény által biztosított bástyáinak áttörésé-
hez: az értekezletet félbeszakíták s hivatkoz-
va az állam souverain jogára, kilátásba te-
lyezték, hogy majd egyoldalulag, az állam
iniciatívájából s a felekezetek vélemény-nyil-
lításának meghallgatása nélkül fogják az
ügyet megoldásra segíteni.

A szakítás tehát, bizony elmondhatjuk,
az állam és a felekezet között ez idő szerint
teljes s egyfelől az állam fog a maga tény-
leges hatalmával élni, másfelől a protestáns
egyház fog régi fegyveréhez, a passiv resis-
tentiához folyamodni: a német minta szerin-
ti cultur-harcz a látóhatár körébe lépett.

E sajnos tényt lehetetlen a legnagyobb
aggodalommal nem néznünk. Sem a politi-
kai, sem a közművelődési tekintet, mely e
harczra nézve döntő jelentőséggel bír, nem
szól a mellett, hogy e harc valósággal is
megindíttassék. Amaz végzetessé tehetné e
viszályt pártközi szempontból, emez még na-
gyobb kárára válhatnék amugy is eléggé el-
hanyagolt közép-oktatásügyünknek.

A királyhágóntuli tiszta magyarság protes-
táns része amugy is véreben hordja az el-
lenzékenységére való hajlandóságot, de a ve-
gyes ajku vidékek protestansai jó részt még
a mostani többség hívei, az erdélyi részek-
ben pedig majdnem kivétel nélkül a kor-
mánypárt soraiban látjuk a protestáns intel-
ligentiát és szép zömét. Megindíttatva már
e harc: előre látható, hogy az oppositio
protestáns részről is általánossá fog válni s
bizonyosak lehetünk a felől is, hogy a mos-
tani ellenzék nem fog késni fölhasználásával
e fordulatnak s ugy kiaknázza a protestáns
előjűletlenséget, a mint csak lehet, sőt még
szítani és tódítani fogja ez elkedvetlenedett
hangulatot, hogy maga lássa legtöbb hasz-

nát a kormány részéről elkövetett hálfo-
gásnak.

E mellett a protestánsok, az értekezle-
ten is hangoztatott elhatározásukhoz képest,
mindent el fognak követni, hogy a középta-
nodai oktatás körében törvényhozásilag kivi-
vott beleszólási jogot a kormánytól minél in-
kább visszahódítsák. Meg fog, ehhez képest
indulni a protestánsok részéről a reactio, a
rájuk octroyált törvény kijátszására minden
lehető el fognak követni s a huza-vona vé-
ge a lesz, hogy az állandó viszály, vitat-
kozás, panasza és felfolyamodás közben maga
a tulajdonképeni ügy: az oktatás fog sin-
leni, mecsesvésszenni, elmaradozni s az állam
midőn jószándékkal az oktatás-ügy emelésére
törekedett volna, saját maga lesz oka az ügy
hátramaradásának, a magyar közoktatás e
fontos ága elhanyagolásának.

De, ha így, bármely oldalról tekintünk
a kérdést, egyként az ügy fog szenvedni: hol
keressük az orvoslatot? S miután alig bihe-
tő, hogy a protestánsok más állást foglalja-
nak el, mint az értekezleten megjelent hit-
sorsosaik: a kormány hátráljon-e meg üd-
vös célzatával, a középtanodai ügy rendezé-
sével?

Lehet, hogy vannak, akik a protestáns
autonomia mostani törvényes formáit oly sért-
hetetlen és megközelíthetetlen bástyáknak te-
kintik, a melyek előtt az államnak minden
joga véget ér. Ezek a becikkelyezett „béke-
kötésekre és a koronázási hitlevelek biztosi-
tásaira hivatkozva, el akarják vitatni az ál-
lamtól azt a jogot, hogy alkotmányos tör-
vényhozásában valaha is más határozmányo-
kat állapíthasson meg, mint a melyek for-
májában a protestáns autonomia a historiai
fejlés rendén érvényt nyert.

Mi ezek közé a nézetek közé nem tar-
toznak s erősen vitatjuk, hogy az állam fö-
lött álló az államban semmi sem lehet s így
bármely felekezet sem. Az államnak tehát
kétségtelen joga van ahoz, hogy az idők vál-
tozott szükségéhez képest változott jogviszo-
nyokat teremtsen s ezeket szabályozza a ma-
ga alkotmányosan alkotott törvényei által. A
protestánsoknak tehát kétségkívül alá kell
adni magukat mindannak, a mit a törvény-
hozás két factora: a két ház és a Felsőg
törvénynyé tesz.

De viszont az államnak is mulhatatlan
kötelessége maga és polgárai irányában, hogy
a tényleges szükségeknek megfelelő s a le-
hetőségig bőles határozmányokat ikassza tör-
vénybe — már pedig e feltételeknek csak
akkor tesz eleget, ha a nép egy tekintélyes
részének igazolható követeléseit kellő figye-

Egyenesen, következetesen vezettek azok — a sirba.
Anyám mellé a jó puha sirba. — Ez t a ki-
kötő.

3 ime martalékul vagyok dobva gondola-
toknak, melyeket elemezni nem bírok, s melyekről
nem tudom: mily utakon visznek át s hova akar-
nak vezetni.

Eddig a tilaj — bár kopár és virágtalan —
de biztosan, szilárdan állott lábaim alatt: most
ingadozni éreztem azt. Tárgyatlan gondolataim,
szórakozottságom áthatlan ködében vésses örvé-
nyek, szirtek közelítést éreztem, melyek lelkem erő-
szakosan fentartott nyugalomát tökéletes szétzúzása-
val fenyegetik.

Oh, gondolom számtalanszor, a végzet még-
is igen kegyetlen: hát az a mosolytalan nyu-
galom, még az is igen nagy kedvezmény volt
irántam — még azt is el kell-e vesztenem?

Elhatároztam: hogy lelkemen minden áron
erőt fogok venni. Hiszen nem ismeretlen előttem a
küzelem, önmagammal.

Ez okból tehát, mikor megint szórakozott-
ságon kaptam rajta magam: igyekeztem szigo-
ruan határozott tárgyra irányozni elmémet s ha
nagyon makacsodott: utolsó eszköz gyanánt fel-
idéztem — pedig máskor hogy remegtem török! —
az én borzasztó gyermekkori emlékeimet. Ah,
csapongó képzelem, le vagy igazé, ugy-e? —
gondolám magamban. Olyan Medusa-fét tartot-
tam előd, melytől okvetlenül jégg kell meredni!
Ez e katasztrófa kisérteteknek is csak
pillanatnyi hatásuk volt,

Alig futott végig idegeimen a borzalom:
szüleim rém-arcai egyszerre eltűntek, hogy más
alakok jelenjenek meg. Más alakok, melyek majd-
nem végkép el voltak már mosódva a mult kódé-
ben s rémes emlékeim között ezelőtt nem bírtak
előtérbe lépni: az én édes szüleim valódi alak-

lembe veszi. és lehetőleg érvényre enged-
jütni.

És ime: mik a protestánsok igazolha-
tó követelése? Felelet az, hogy tanodáikat
saját szellemükben rekdeztessék be, hogy a
tanítást e szellemben végezhesék, hogy fil-
léreikből összerakott vagyonukat belátásuk
szerint használhassák föl s az állam csak
annyiban nyerjen e működésben beleszólást,
a mennyiben ellenőriznie kell mindezt, ne
hogy e szabadság örve alatt az állam tör-
vényei kijátszassanak. Am, hogy az állami
törvények sértetlensége ellenőriztessék, eh-
meg kívánatlik, hogy ezek a törvények meg
is legyenek, idevonatkozólag, hogy a közép-
tanodai oktatás szabályozó törvény megalko-
tassék. Ha ennek a törvénynek meghozata-
lalt előtt az állam egyoldalulag csak is fel-
hatalmazást eszközöl ki kormányra számára
az ellenőrzésre nézve, de az ellenőrzendő tar-
talam megállapítása nélkül: természetesen, hogy
a protestánsok gyanakodva néznek az állam
e törekvésével szemben, mert félnek, hogy
középtanodai oktatásuk sinor-mértékévé a ki-
nevezendő ellenőrző közegek tétetnek, holott
a tanítási minimum megszabása esetén, ez
írott törvény volna a sinormérték s az el-
lenőrző közegek részrehajlása lehetetlen volna.

A kormánynak tehát épen nem kell —
a kitörendő harc megelőzése kedvéért —
mostani kezdeményével meghátrálnia, hanem
épen ellenkezőleg, még előbbre kell egy lé-
péssel helyezkednie: meg kell alkotnia a do-
log természetében rejlő ésszerű szükséghez
képest a középtanodai oktatásról szóló tör-
vényt s evel nem csak a protestánsok min-
den igazolható követeléseit be fogja töltöni,
hanem a saját eddigi, ugyancsak igazolha-
talan mulasztását is helyre fogja pótolni:
elvégre gondoskodni fog ez annyira s oly
soká elhanyagolt ügy fejlődésbe indításáról,
mind az állami középtanodákat jobb karba
helyezvén, mind pedig a protestánsokat oly
versenyző működésre serkentvén, a melynek
legnagyobb hasznát maga a haza fogná
venni.

A protestáns közép- és felső oktatáy
eddig is csak előnyére vált a magyar nem-
zetnek s ha még ehhez hozzájárul a verseny
természetes következménye: a fokozott hala-
dás, az ezt előidéző kormány hálára kötele-
zi maga iránt a jövő kort.

A kitörni induló cultur-harcz legtermé-
szetesebb megelőzője tehát a közép- s majd
a felső-oktatás szabályozására szolgáló tör-
vény megalkotása, melyeknek rendén aztán
az ellenőrzés módozatai minden nehézség nél-
kül szintén meg lesznek állapíthatók — a

jai, a milyenek voltak; szépen, fiatalan, bol-
dogan.

Anyám ott ül varró-asztalkája mellett, a
derült, csinos szobában s szép arcját olykor édes
várakozással fordítja az ajtó felé. Ah, az ajtó föl-
nyilik . . . betoppán atyám, a fiatal dalias fér-
fi. Anyám karjaiba röpl, megölelik, megcsó-
kolják egymást s arcukon egy ragyog a boldog-
ság, a szeretet . . .

De alig édesgett lelkem pár pillanatig e ké-
pen: egyszerre elröppent az is s engem ismét ra-
gadtak magukkal az ismeretlen, tárgyatlan gon-
dolatok, bukdácsolat a sűrű ködben minden
irány, vezéreszme nélkül, oly utakon, melyek nem
tudtam hová vezetnek s hol fognak megállapodni
velem.

S volt még egy más körülmény, mely a
fentebbieknél még nagyobb remegésben tartott.

Ugy éreztem magam: mint a kinek valami
nyomja a lelkiismeretét.

Hogyan? Lehetősége-e ez? Én, a tizenha-
toddél éves ártatlan leánya, ki a légynek sem
vétetnem soha, én érezhettem-e lelki furdaláshoz
hasznolt valamit?

Igen, én. Ugy éreztem magam: mint a ki
valami titkolni való gonosz tettet követett el, mit
rejtegetni kell a világ előtt. Milyen nyugodtan,
bátran tudtam azelőtt bárki szemébe tekinteni,
és akkor rendesen leülvé tartottam szeméimet.
Féltem: hogy valamit kiolvassanak azokból. Mit?
— azt, a miről nekem sem volt tudomásom. Fél-
tem: hogy valamit kitalálnak. Mit? — azt, a
mit én magam sem tudtam kitalálni.

És különös; ezt a rebotást, ezt a félelmet
senki előtt nem éreztem annyira, mint — ne-
velő szüleimmel szemben.

Ha asztal fölött, vagy egyéb alkalmakkor
véletlenül nevelő-anyám vagy atyám szemével ta-

mi ellen a protestánsoknak sem lehet aztán
alapos és jogos kifogásuk.

A sétatéri vízvezetés kérdé- séhez.

(Folytatás.)

Köztudomásu dolog, hogy a Szamos mind-
untalan a sürűségig zavaros; ilyenkor a szivattyu
iszapot, apró homokot, sőt kisebb kőveket, fada-
rabokat nyomhat a vezetékbe, melyek mindenüvé
és így a szelepekben is ledlepedőnek, megakad-
hatnának, miáltal nemcsak ez utóbbiak működé-
sét biusíthatják meg, hanem az egész szerkezet
szétrobbanásnak tehetnék ki.

Erre, természetesen, azt feleli t. Korbuly
ur, miszerint vigyáz a felügyelő.

De, azt hisszük, nem mondunk újat azal,
hogy ugy levegő vagy víz, mint a gőz-erő által
nagyobb nyomásnak kitett szerkezetek mellett or-
szágosan érvényes rendeletek értelmében tulajdo-
nosai szakkértő felügyelőket köteleztetnek al-
kalmazni, és hogy ezen szakkértő felügyelők csak
„vizsgázott gépezetek, vagy legalább is — ha még
más szakkértők is működnek az illető telepeken —
„vizsgázott fűtők” lehetnek.

az ilyen vizsgázott egyének pedig csupán
nyári és nem egész évi alkalmaztatás esetében
havonként 180—100, utóbbiak 80—50 forint fi-
zetést követelnek.

A szelepeknek felügyeltetése következőleg a
sétatér-egyletnek, tehát nyaranként 7 hónapra leg-
kevesebb 400 forintjába kerülne; mely összeg 6
—7 ezernek, avagy ha 10% kamattal vesszük,
akkor is 4000 forint tökének kamatja: a miből
az egyszerű folyomány, hogy a t. Korbuly ur
erre a sétatér-egyletnek nem 4, hanem 8 ezer és
758 forintjába kerülne.

Es még akkor is maradna fön olyan hát-
ránya, melyet a drága felügyelet sem volna ké-
pes megelőzni, a — beiszapoltatás.

A behajlott zavaros vízből az iszap ismétél-
ve lerakodna az egész vezetékbe, azt idővel mind-
inkább bétöltve, s mi lenne ekkor?

Szóval állandó, nyugodt, egyenletes vizsgár
eszközlésére eddigelő legcélszerűbbnek van eles-
merte a természetes — nem géppel — nyomás,
t. i. magasban fekvő víztartóból. Továbbá: felnyo-
másra csupán csak lehetőleg tiszta, átszűrt vizet
— nem zavarost — használnak.

Ezt láthattuk közelebből Bécsben 1873-
ban a kiállítási téren; ilyen van a Margit-szige-
ten alkalmazva.

Tehát, conclusio: a szélkázán sem gyar-
korlati.

Mennyivel célszerűsebb uton mozog vala
t. Korbuly ur, ha a vízi kerekének ingatag és ro-
mlékony szerkezete miatt téli időre csakugyan

lálkozám, ha valamelyikőik birtelen megszólitott:
összerendeztem minden idegem s éreztem, hogy láng
csapja meg arczaimat.

Ah, ök kémlenek, ök vallatni akarnak en-
gem! — e gondolat cikázott végig lelkemen.
De hát mi végett, én uram, teremtem?
És Richárd?

Ah, tőle legjobban remegtem. Pedig ugyan
nem sokat alkalmatlankodott nekem. Keveset fog-
lalkozott velem azelőtt is — roppant szorgalma
időt sem engedett volna erre — attól fogva, mi-
kor szobáink közös ajtajának kulcsát kezembe
adá, mondtam, hogy az az ajtó reá nézve többé
nem létezik, egyszeresmind bizvást hozzá tette vol-
na, hogy: „Gábiellára, a mai naptól kezdve ön
saját maga sem létezik rám nézve.

Párszor napjában néhány rövid üdvözlő szócs-
ka végtelen hidegen kiejtve, vagy épen néma, ki-
mért meghajlás, egy futó tekintet kíséretében —
ez volt minden összeköttetés kettőnk között.

Különbön ilyen volt szüleivel szemben is.
Velők is csak kikerülhetlen alkalmakkor érintke-
zett s areza ép oly mozdulatlan, hideg maradt
közűnk is. Ha a városban elvégezte dolgait, bevo-
nult szobájába s nem látszott tudomást venni ró-
la, hogy rajta kívül még létezik valaki a vi-
lágban.

Valóban, ha képzelné akartam magamnak
emberi lényt, kinek emberi rokonszenve éppen
semmi szüksége nincsen, így szólta magamhoz:
„Ez bizonyára Richárd.”

Az érzéketlenség eszményének tánt ő fel előt-
tem s hallva néha csodaszülöttekről, kih az em-
beri szervezet kivételei gyanánt jöttek a világra,
gyakran szinte vágyat éreztem, megkérdezni az én
tudós orvos pártfogótól: nem emlékeznek-e az or-
vosi tudomány évkönyvei oly esetről: hogy léte-
zett volna emberi teremtmény, kiben semmi nyo-

nélkülözhetetlen öből helyett a zavarodástól men-
tesített állandó tiszta víztartót tervez, mely le-
het nagyobb medenceze, vagy a folyó közelében
elhelyezett terjedelmesebb kút, melyekbe a folyó-
ból a víz kavicsokon átszűrődve jusson be?

Hasonló berendezés egy célszerű példányát
a helybeli pályaudvarnál láthatjuk. Melynek szem-
lélése alkalomával egyszeresmind arról is meggyő-
ződhetünk, mekkora költséget fordított a vasut-
vállalat az állandóan tiszta víz előállításá-
sára, melyet, ha erre elodázhatatlan szükség nem
lett volna, bizonyval mellőzött volna s a vizet
egyszerűen a Szamosból szivattyuzta volna föl.

A csővezetésre nézve teljesen egyet-
értünk t. Korbuly urral, hogy az inkább 4” mint
3” átmérőjű legyen, mivel a bővebb vezetéknek
többoldalú előnyei esmereteseek; s erre alább visz-
za fogunk térni.

A Hydransok és szőkőkut mellék
kérdések.

Midőn a t. Korbuly ur tervét a fenebbiek-
ben elmondattak után — nézetünk szerint —
nem mondhatjuk gyakorlatinak: áttérünk saját ja-
vaslatainkra.

Ha a tisztelt sétatér-egylet vízvezetékét
csakugyan géppel való felnyomás által óhaját lé-
tesíteni, (a mire közbe legyen mondva, aig ha
szorulni fog) véleményünk szerint célszerűsebb
lenne e nyomógépet a „libuzgáti malomná” föl-
állítani.

Azon malom régóta használatlanul áll, en-
nélfogva a város valószínűleg rendelkezésére bo-
csátáná az épület nagy részét a sétatér egy-
letnek.

A malom kőfalai épék és szilárdak, melyek
egy megfelelő terjedelmű víztartót elbírnak. S ha
a víztartót a mostani falakra illetőleg a padlásra
helyeztetnők föl, már elég nyomást adna kellő ür-
mértékű cső-vezeték az öntözésre és még szőkő-
kutakra is. Vagy ha nem, magasabbra lehet
emelni kőfalból, vagy olosóbban fából, a víztartó
állványát.

Itt készen vannak a zslipek, talán vala-
melyik vizkereket is lehet alkalmazni hajtóul.
Csupán a szivattyu és a tisztavíztartó, kellő
szerkezetű medenceze vagy kut igényel költsé-
geket.

Ehez felügyelő gépezet folytonos alkalmazása
és otlakása nem szükséges — csupán koronkénti
megtekintés — mert itt több lényomásu fesz-
erővel semmi dolgunk.

Részletekbe nem bocsátkozva, ajánljuk ezen
gondolatot a t. sétatér-egylet becses figyelmé-
mébe.

Sokkal melegebben ajánljuk a t. sétatér-egy-
letnek nemcsak becses figyelmébe, hanem kivitel
végétt a következő gondolatunkat.

Legtökeletesebb minden embertől előállított

ma nem volt annak a valaminek, a mit ugy a
tudósok, mint a költők — szívnak neveznek?

Egyszer azt a döröszéget álmodám: hogy
Richárd egy villogó éles késsel lépett elém s vég-
telen nyugalommal forgatta meg azt — az én
szívemben, a részvét legkisebb jele nélkül, mozd-
ulatlan, hideg arczán. S mikor fölébredtem — épén
nem csodálkoztam ez álom fölött. Valóban, gon-
dolám magamban, Richárd képes volna megten-
ni ezt.

E gondolatom, ugy hiszem, eléggé mutatja:
minő fogalommal bírtam fölé.

Természetes dolog, hogy előttem, kire nézve
a meleg szív, a szeretet képezte az élet legfőbb
sőt egyetlen javát: ily alaknak, mint Richárd,
visszatartásának kelle lennie.

S én valóban oly folytonos megdöbbenéssel,
oly titkos borzalommal voltam eltelve iránta, mi-
nőt csak a hitrajongó érezhet a szent vallás tagadó-
jával szemben.

Ez, eddig, ismétlem: igen természetes dolo-
nak látszott.

De az már épen nem látszott természetes-
nek — s ezt még nagyobb megdöbbenéssel ész-
leltem magamban: hogy ő a visszatetszés és fő-
lelem mellett, mit lénye bennem okozott, egyszer-
esmind végtelen fölénnyel, mondhatnánk: hatalom-
mal bír fölöttem. Vagyis helyesebben: éreztem,
hogy bírna avval, ha ugyan eszébe jutna, megki-
sértetni. Csodálkozva kellett megvallanom: hogy
ama pillanatokban, midőn szemközt vagyok vele,
gondolataim őt a pancsolás jogával ruházzák föl
s nekem kötelességül tűzik ki az — engedelmes-
kedést.

(Folytatása köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

EGY FIATAL ASSZONY

EMLEKIRATAI.

Elbeszélés.

JNDALI GYULÁTÓL.

IV.

(Folytatás.)

S ime, egy idő óta, munka közben gyakran
kaptam rajta magam: hogy kőtötüm mozdulatla-
nul pihennek kezeimben, vagy munkám ölembé
csuszlik s elmém el-elkalandozik és nem tudom
hová, arczomon egy-egy köny fut végig. . . s én
nem tudom: miért.

Hogyan?

Én, kinek uralkodó jellemvonásai közé tar-
tozott a határozott, öntudatos gondolat-menet, ki
arczom borujáról, szemem könyéről rendszeren szá-
mot tudtam magam adni magamnak: én, kez-
dek a „tárgyatlan gondolatok” tömkelegeibe té-
vedezni s képtelen vagyok feleletet adni a „mi-
ért”-re?

E tapasztalat, mely pedig mind gyakrabban
ismétlődött, kimondhatlan hatással volt reám. —
Meg voltam remélve, mint a tudatlan ember
valamely ismeretlen természeti ténemény előtt.

Azelőtt mindig tudtam: minő ösvényen visz-
nek át gondolataim s hol fognak megállapodni.

WASSERDICHTER
ZELTSTOPPE
DECKTÜCHER
REGENMÄNTEL
Wienerberg-Landgut-Fabrikniederlage
M. J. ELSINGER & SÖHNE WIEN

3838. szhoz, (213) (3-3)
alisp.

Arlejtési hirdetmény.

Udvarhelymegyének törvényhatósági bizottmánya f. é. ápril havi üléséből az Udvarhely-parajdi vonalon levő „Kaland” nevű meredek korondi oldalának áthelyezési részébe eső kösziklák és szirtes helyek repszítésére, valamint az ott építendő kőátesztre, természetben kiálítandó 2423 kézi és 20 igás napszám mellett, összesen 2804 frt 63 krt megszavazván, ezen munkák foganatosításának biztosítása céljából az 1879. évi június-hó 28-dik napjának reggeli 10 órájára, az Udvarhelymegyei magy. kir. állam-építészeti hivatal helyiségeben tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, s a vállalati költség után számítandó 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat, a kitűzött nap reggeli 10 órájáig, a nevezett hivatalhoz annnyal inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A kösziklák és szirtes terjedelméről — miután a föld rólok eltakarítva van — mindenki a helyszínen magának meggyőződést szerezhet, a kőátesztre vonatkozó tervek és részletes építési feltételek pedig, a nevezett magy. kir. állam-építészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Sz. Udvarhelyen, 1879. évi június-hó 6-kán.

Dr. TÖRÖK ALBERT, alispán.

Borszéki fürdő hirdetés.

„BORSZÉK” Erdély, Csikmegyében híres fürdő—vasas, földes, égvényes, szénsavval telített savanyu vizeivel, ivó-, fürdő- és éghajlati gyógymódul egyaránt ajánlatik; nevezetesen a gyomor, bélésatorna, légzőszervek, vérszegénység, görvoly, ángokór, a huy és nemzőszervek több bajaiban, a csúz- és közsvényben, a máj- és lép vérbőségében, s az idegrendszer többféle bajaiban; van több szénsavval telített hideg tükör fürdője, zuhany és meleg fürdői.

A borszéki savanyuvíz gyógyviz

és mint üdítő igen kellemes ital, magára ugymint borral élvezetes, rég ismeretes, s belőle évenként mintegy 3 millió liter hozatott eddig forgalomba. (204) (2-6)

A fürdő évad júniusban kezdődik és tart september 15-ig, gondoskodva van szakértő fürdő orvos, kitűnő zene, jól berendezett vendéglők és a közbiztonságról, van helyi gyógyszerháza, posta- és távirtdai közlekedése, olvasó, teke- és zongora terem és számos sétaut.

Részletesebb értesítések, vagy megrendelések az alattírt igazgatóság útján Borszéken minden időben eszközölhetők.

A fürdő és üzletigazgatósága.

A borszéki ásványvíz árjegyzéke.

Raktárak helyei	A raktáros neve	I kupás		I literes		1/2 liter.	
		50-es	25-ös	50-es	30-as	48-as	
Borszéken	a gyárnál	6 50	3 35	6 —	3 80	5 25	
Arad	Bisztriczki Józ.	— —	— —	10 50	6 50	7 25	
Brassó	Gmeiner Gyula	8 75	4 65	8 —	5 15	6 25	
Versecz	Fuchs János	— —	— —	10 50	6 80	7 95	
Budapest	Lápossy Fer.	— —	— —	11 50	7 —	7 50	
Debreczen	Geréby Fülöp	— —	— —	10 80	6 90	7 30	
Nagyvárad	Janky Antal	— —	— —	11 —	6 50	7 25	
Miskolcz	Mahr Károly	— —	— —	11 50	7 50	7 80	
Segesvár	J. B. Misselbacher	— —	— —	8 35	5 33	6 75	
Temesvár	Propst Adolf	— —	— —	10 70	6 80	7 40	
Soborsin	Blau Mór és fia	— —	— —	9 50	6 25	7 —	
Szeged	Toth Péter	maga tört raktárt.					
A ládák nehézsége (suly)		k i l o g r a m m					
		112	58	80	52	43	

A borszéki üzletigazgatósága.

FERENCZI IGNÁC
Kolozsvárt, főtér 25. sz.
ajánlja dúsan ellátott
kész férfi, női- és gyermek cipők
raktárát.
Legujab nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett. Mindennemű megrendelések legrovidebb idő alatt teljesíttetnek.
T. cz. vidéki megrendelői részére mérték cipő, vagy számszerint azonnal teljesíttetnek. (413-10) (33-50)

Alapos és gyors segít-ég minden gyomor- és altesti bajban szenvedőknek!

Az egészség fentartása legnagyobb részt a nyedek és vérnek tisztítása és tisztántartása, valamint a jó emésztésben rejlik — Ezen cél elérésére a legjobb és leghathatósab szer

Dr. Rósa életbalzsama.

Dr. Rósa életbalzsama mindezen kívánatoknak a legteljesebben megfelel; ez az összes emésztési szervek munkásságát élesíti, egészséges és tiszta vért alkot és a testnek az előbbi erőjét és egészségét visszaadja. — Minden emésztési bajok, névszerint: étvágyhiány, savanyu felbőfőgés, felpuffadás, hányás, gyomorgörös, benyálkásodás, aranyer, a gyomor étkekkel való megterhelése stb. ellen a legbiztosab és legjobbnak talált báziszer, mely magának a legrovidebb idő alatt kiünő hatása miatt általánosa elterjedést szerzett.

Egy nagy üveg 1 frt. Félüveg 50 kr.

Sok száz elismert levél megtekintése fészen áll. Ez életbalzsam bérmentes megkeresések következtében utánvértel mellett mindentelék szétküldetik.

Fragner B. urnak, Prága. Tíz év óta gyomorbajban szenvedtem, mely étvágyamat és álmatlan éjéket igen sok fájdalom okozta, elhatároztam magamat az ön Dr. Rósa-féle életbalzsamának hasznáására, melynek hatása nálam annyira kitűnőnek bizonyult, hogy most teljesen jól érzem magamat, jóízűen eszem és alszom, melyért önnek köszönetemet nyilvánítom. Egyszermind felkérem mellélt 10 forintért számomra ismét — Dr Rósa-féle életbalzsamából nagy palackokat küldeni.

Rosenberg Chaim, ruhakereskedő.
Galatz (Romania) Márcz. 7. 1878.

Mélyen tisztelt Fragner ur!

Kérem szépen mellélt 18 márkért ismételtén Dr Rósa-féle életbalzsamot küldeni. E balzsam kitűnő gyógyszer étvágy tanúság, elsoványodás és álmatlan éjéket ellen. Egyének kíról orvosok lemondtak az életbalzsam használatá után meggyógyasodtak és meg erősödtek. — Postafordultával szives elintéztést várok vagyok aláztos szolgálja.

Stolzenberg H.
Loos-Heinersdorf, Müncheberg mellett aug. 14. 1875.

Figyelemztetésül. Kellmetlen félreértések kikérülése tekintetéből kérem a t. közönséget, mindig Fragner gyógtárából került Dr. Rósa-féle életbalzsamot kéri, mert tapasztalatom szerint némely helyen csak egyszerűen életbalzsamot ársítanak el, mely a Dr. Rósa féle balzsamhoz képest csak hatálytalan keverék.

A valódi Dr. Rósa-féle életbalzsam egyedül a fokraktárból Fragner B. gyógtáról (Prága, 206-3) kapható.

Budapest: Török József gyógyszerésznél.
Kolozsvárt egyedüli raktár: Wolf János gyógyszerésznél
Tordán: Gyógyszerész Wolf Gábor és fiaánál.
Raktárak a birodalom majd minden gyógtárában, valamint Ausztria minden fűszerkereskedésében vannak.

Minden gyógyszerész és kereskedő urak, kik Dr. Rósa életbalzsamából raktárt tagtani óhajtanak, sziveskedjenek a fennírt fokraktárhoz Prágába fordulni. (123) (7-18)

Pályázat

hirdettetik a hunyadmegyei nő-egylet leányiskolájánál Déván.

1.) Egy rendes tanítónői állomásra, melylyel 300 frt. fizetés, szabad lakás és fűtés jár. A közoktatási törvény által előirt tantárgyak közül különös jártasság kívánatik a rajzban, számtauban, valamint a németnyelv szó- és írásbeli tudása.

2.) Egy segédtanítónői állomásra, melylyel 200 frt. évi fizetés, szabad szállás és fűtés van összekapc olva. A népkolai tantárgyakon kívül követeltetik a németnyelv bírása.

Mind a két tanítónőtől kívánatik, hogy a női kézi munkákban tökéletes jártassággal birjanak. Mindkettőnél kívánatos a zongora oktatásbani jártasság; a zene külön díjazatik.

A pályázni kívánók felszerelt folyamodványaikat legkésőbb július 15-ig előlirtothoz nyújtásák be. (214) (2-2)

Déván, 1879. június 10-kén.

BARCZAY LÁSZLÓNÉ

született

br. BRUCKENTHAL ANTONIA,
a hunyadmegyei nő-egylet elnöke.

MOLL SEIDLITZ-POR.

Valódi csak,

ha minden dobozon
a sas és az én sok-
szorozott czégem
van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyomor-betegségek és emésztési bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértörölés és aranyér-bántalmak ellen.

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ült életmódot visznek.

Hamisítások bíróság üldöztetnek.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. oszt. ért.

Francia borszesz és só.

A legmegbízhatóbb orvosok a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, tüszök, gyuladt szemek, hűdés és mindennemű sértéseknél stb. stb.

Palackban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn M. és társai
Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt o. é.

(69) Főraktár: (24-52)

Moll A. gyógyszerész, cs. k. udvari szállító,
Bécs, Tuchlauben.

Raktárak a birodalom minden jó hírnevű gyógyszerházaiban, avagy fűszerkereskedésében vannak. Raktár nélküli helyiségekben nagyobb vételnél magánszemélyek is megfelelő árlevegésben részesülnek. A t. cz. közönség figyelemztetik csakis Moll-féle készítményeket kéri és csak is olyanokat elfogadni, melyek védjeggyel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak. Kolozsvárt: Valentini Ad. gyógyszerész. Wolf János, gyógyszer. Dr. Hintz György, gyógyszer. Széki Miklós, gyógyszer. Bló János, gyógyszer. Dietrich Sámuel keresk. Brassóban. Jokelius Nándor, gyógyszer. Fabik Ele, gyógyszer. Déván. Weiss Adolf. Szebenben. Müller K., gyógyszer. és Reissenberger A. F. Segesvárt. Tentsch J. B.

A. MOLL, k. k. Hof-Lieferant, Wien.

NOLL K. és társa,

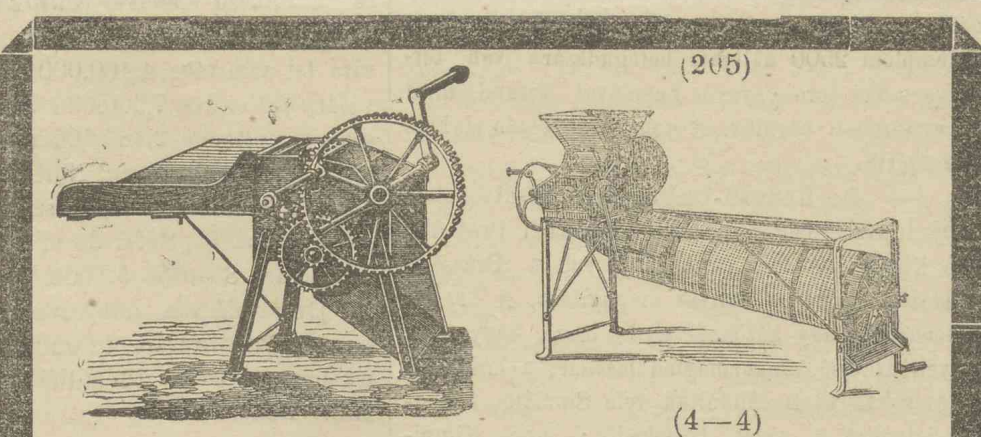
1870 óta bejegyzett czég Bécs, Gisellastrasse 6 sz. Bécs,
ajánlják magukat mindenféle állam- és üzletpapír, sorsjegy, arany és ezüst pénz bevásárlására és eladására a legkedvezőbb feltételek mellett.

Vidéki megrendelések posta fordultával teljesíttetnek. (279-68) (46-50)

Ajánljuk továbbá 2 forintos
XIX-dik államsors-járék sorsjegyeket,
melyeknek tiszteifedelmé kitűnő kártya mintáján van szánva, a melyeknek húzása 1. é. július 17-diken fog megtörténni.

A magas arisztocrácia és t. c. közönségnek ajánlom 1850. évben alapított
butor és díszitményi teleptezemet.
Bécs és Páris (2-6)
elsőrangú gyáraival összekötöttetésben lévő, mindig azon kellemes helyzetben vagyok, tőkésletes butorzatot a legolcsóbb áron és legújabb minta szerint idom- és izlésteljesen előállítani. Rajzok és fényképekkel kívánatra ingyen szolgálók. Budapest, Ferecz-József-tér 5 sz.

BAMBERGER FRIGYES, kárpitos és díszítő.

(4-4)

Csésplógépek járgány és kézi erőre, szelelő és választó rosták, Mayer-féle Trieur konkoly, búkköny és zab választó gépek, törökbuza fejtők, gabonaszákak és repceponyvák kaphatók

TAUFFER FERENCZ

kereskedésében Kolozsvárt.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Csász. kir. oszt. szabadalommal és porosz királyi miniszteri jóváhagyással.

Dr. Borchardt illatos növény-szappana.
A testbőr szépítésére és jobbitására, elismert hatékonyaság minden bőrkütséknél, eredeti csomagolásban bepecsételve 42 kr.

Dr. Koch növénygyógyászati, ismert jelenségű háziszer hűtés, rekedtség, nyálkásodás és torokkarcolásnál stb. 70 és 75 kros eredeti dobozokban.

Dr. Béringuier főgyökér-hajolaja a haj és szakáll sürítésére és fentartására, 1 palack 1 frt. o. é.

Dr. Béringuier növényi hajfestőszere, valódian festi fekete, barna és szőke színeket teljesen föl-szerelve kétféle és csészével 5 frt.

Dr. Béringuier zamatos koronaszese, értékes illat- és mosóvíz, mely az életszerveket erősíti és illat; eredeti palackokban ára 1 frt. 25 kr. és 75 kr.

Dr. Lindes tanár növényi ruacs-kenőce, a haj fényét és ruganyosságát fokozza és egyszerűs mind az oldalhaj összetartására is alkalmas; eredeti darabokban ára 50 kr.

Valamennyi fentebbi ezikk, mint feltűnő tulajdonságuk által dícséretesen bebizonyult tárgyak valódiságukért jótállással kizárólagosan kaphatók: Kolozsvárt: WOLFF J., BÉRO JÁNOS gyógyszerészeknél; és DEBRECEN: SZÁLLI SZÁLLI Kereskedésben. Valamint: Besztercen: Fleischer Rudolf, Képfűgy. Brassóban: Jokelius Ferd. és Schuster Carl L. gyógyszerészek uraknál. Fővárt: Nadhars Pál, Kézfűgy. Váradnál: Fekker Lukács, Maros-Vasvárlélt: Fogarasi D. J. Medgyesen: Brokner Károly, Nagy-Szebenben: Stengel Sámuel. Gyógszárt: Misselbacher József, B. Sepsi-Szent-Györgyön: Csatk testvérek. Szamosújvárt: Plasztár Dávid gyógyszerész. Szász-Szeben: Reinhardt J. C. gyógyszerész. Tordán: Trajánovics Ede gyógyszer. Székely-Utvarhelyen: Nagy Solyomai Koncz János András gyógyszer. urakl.

Óvunk: hamisításoktól, nevezetesen dr. Suin de Boutemard fogpépe és dr. Borchardt növény-szappanya hamisításától, melyek különféle, a t. cz. közönség részére szándott elnevezések alatt hamisítottok által hozzatnak forgalomba. Több hamisított és elárusított ítélt már el a törvényesek igen érzékeny pénzűbűntetésére. (174) (3-20)

REIMOND és TÁRSA Berlinben, cs. kir. szabadalmak tulajdonosai és gyárosok.

BENEDICTINER,

kétszeres gyomorkeserű, egy nagyon régi Szt. Benedek rendi kolostorból eredő vegény szerint készíti s csakis nagyban szétküldi C. PINGEL, Göttingenben (Hannover).

A Benedictiner, mint legbecesebb háziszer a családoknál általánosa közkeletűséget vívott ki magának. A Benedictiner csupán csak oly szerekek ből van összeállitva, melyek tulajdonságaínál fogva egy összeromlott szervezet helyreállításához okvetlen szükségesek. Kipótoltallan hatású bir: gyomorfájdalmak, emésztetlenség, hímorosis, idegbántalom, görcsök, puffadások, bőrkütségek, (pattanások) nehéz légzés, közsvény, Rheuma, gyöngeség, máj- és vesebántalmak s más szerves bántalmak ellen.

A Benedictiner tisztítja és bővíti a vért, elűzi a szomoru és aggodalmas kifejezést az arcunk, a sárgás szemféjért és sáfrány színű bőrt tisztítja, bőren tartja a kedélyt, szhangot tart a testben s meghosszítja az életet a legmagasabb fokig.

NB. Minden palack „C. Pingel in Göttingen” felirattal le van pecsételve s védemmel ellátva. (189) (3-30)

Ára 1 palacknak k. b. 330 gm. tartalommal 2 frt 50 kr. 1 „600” 4 frt 75 kr.

Öt palack megrendelésnél csomagolás nem számítatik. 10 palacknál hasonlóan és 1 palack ráadás. Megrendeléseket elfogadnak az alább írt czégek. Nagyban csak a fennírt gyár árul.

Raktár Kolozsvárt Széki Miklós gyógtárában.
Bizonyítvány. Pütsztelendő Pantenburg Coop. Vit. Kastiből, Kennath mellett Bajorországban, értesít: Benedictin-réből még 10 palackot kérek azieszen küldeni, miután az előbbi bizalmatlanságot, melylyel a palackok minden ellen, mi nyilvános hirdetésekben ajánlatik, joggal viseltettünk, teljesen legyőzte és az attól várt eredménynek megfelelt. stb.